

Dones invisibles: cuidar lluny de casa

Text > **TONI VILÀ**

Il·lustració > **XAVIER ROQUETA**

Era gairebé mitjanit. La Suyapa estava nerviosa a l'aeroport de Palmerola, fent cua per embarcar cap a Barcelona. Estava cansada; havia viatjat més de vuit hores amb autocar des del seu poble, Santa Rosa de Aguán, una població de la costa caribenya on va néixer fa vint-i-sis anys. Fins ara treballava esporàdicament en un restaurant de platja, en condicions molt precàries i en un entorn de pobresa, violència i inseguretat. Havia estat un dia molt emotiu: s'havia acomiadat dels seus pares i de les seves dues filles, de sis i set anys. Feia mig any que havia aconseguit separar-se del marit maltractador. Sentia una gran tristesa i molta por. No havia pujat mai a cap avió ni havia sortit d'Hondures.

L'arribada va ser un xoc. Se sentia perduda; va tenir problemes al control policial, farcit de preguntes: sobre el motiu del viatge, quants diners portava, amb qui viuria... Estava ben atabalada i tenia ganes de plorar. Tot era diferent: els colors, les olors, la gent, les cases, el paisatge... Sort que, a la sortida, va veure l'Abigail, la seva cosina (la que l'havia animat a venir) que l'esperava, i juntes varen anar en tren cap a Girona. Un cop a la casa de la cosina, més tranquil·la, es va poder comunicar amb els pares i les filles; ja els enyorava molt.

D'això ja fa més de dos anys. Al principi li va costar trobar feina. Al final, gràcies a una amiga de l'Abigail, va aconseguir-ne de cuidadora d'una persona gran que vivia amb el fill i la jove. La varen tractar bé i estava contenta perquè això li va permetre tornar els diners que li havien deixat per al viatge, però al cap d'un any la persona a qui cuidava es va morir. Com que no tenia papers, les feines que podia fer eren molt limitades. A més, al pis de la cosina la convivència era difícil: l'habitatge era molt petit i hi vivien el marit i els dos fills adolescents; havia de trobar un altre lloc per viure. Li va sortir feina com a cuidadora interna d'un matrimoni: el marit tenia Alzheimer i la muller greus problemes de mobilitat. Va acceptar, però la feina era molt feixuga: a ell l'havia de vigilar constantment i ella necessitava ajuda per a gairebé totes les activitats de la vida diària. Els fills pràcticament no anaven a veure'ls, el tracte era poc respectuós i li costava cobrar el baix sou estipulat; ni tan sols podia gaudir sempre del dia de descans que havien pactat. Se sentia abatuda i sola, i amb una gran nostàlgia del seu país i de les filles. Però necessitava treballar per poder viure i enviar diners a la família.

Com que s'havia pogut empadronar, esperava amb delit poder assolir una situació legal que li permetés aconseguir una feina més segura en alguna residència de gent gran.

Ara ja tenia experiència i confiava a poder formar-se; així podria llogar un pis. El seu somni és que puguin venir les dues filles, que ja tenen vuit i nou anys, tot i que li fa basarda pensar com les trobarà després de tant de temps sense conviure-hi.

El sistema de cures establert a Espanya, amb l'anomenada Llei de la dependència, és insuficient i mal estructurat. Deixa aquest col·lectiu i les seves famílies amb greus mancances, que s'han hagut de cobrir majoritàriament amb dones provinents d'Amèrica Central. A Girona, la majoria procedeixen d'Hondures —segons el padró, n'hi ha més de tres mil. Aquestes dones,

sovint sense papers ni drets, cobreixen una necessitat bàsica de la nostra societat envellida; una feina que la població autòctona està poc disposada a assumir.

Quantes Suyapes tenim al nostre entorn, que veiem sense veure, mentre passegen una persona gran en cadira de rodes o amb caminador? Potser ja és hora de mirar-les als ulls i reconèixer la seva dignitat i els drets que els corresponen pels serveis essencials que desenvolupen.

«Si hi ha un imperatiu ètic per aplicar a la relació de cures, és que ha de preservar l'autonomia o la dignitat d'ambdues parts, la de la persona que cuida i la de la persona cuidada, sigui com sigui.»

VICTÒRIA CAMPS, *Temps de cures*